

Mødet den 7. Januar 1919.

Fraværende: Brammer og S. Petersen.

1. Indenrigsministeriets **Godkendelse af Købekon-**
trakter med

a. (J. Nr. 11¹⁶—1918). Lærer V. S. Knudsen.

b. (J. Nr. 11¹⁵—1918). Lærer J. Baadsgaard.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 585—1918). Skrivelse fra Skattedeparte-
mentet om delvis Fritagelse for Ejendoms skyld
af Bethaniaforeningens Plejehjem.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 526—1918). Fra Lønudvalget forelaa
Forslag om midlertidigt Løntillæg og Dyr-
tidshjælp for Aaret 1919 til Kommunens og
Havnens Funktionærer og Arbejdere, Pensioni-
ster og Understøttede.

Møller forelagde Forslaget og udtalte, at Medlemmerne rimeligvis ikke vilde blive særlig overraskede over, at det foreslåede midlertidige Lønnings- og Dyrtilstillæg langt oversteg de tidligere Understøttelser. Grunden hertil var dels, at Priserne stadig havde været opadgaende, dels at Staten var gaaet i Spidsen med store Lønnings- og Dyrtilstillæg, og andre Kommuner var fulgt efter, først København-Frederiksberg, senere

flere. Det foreliggende Forslag stod fuldtud ved Siden af Statens, og for de lavere lønnedes Vedkommende var det endog betydelig bedre, og det samme kunde siges i Forhold til andre Kommuner, saa hvis Forslaget blev vedtaget, vilde Aarhus Kommune sikkert derigennem byde sine Embedsmænd, Funktionærer og Arbejdere bedre økonomiske Betingelser end nogen anden Kommune i Danmark, i hvert Fald hvad Provinskommunerne angik. Dermed var ogsaa fastslaaet, at det var et demokratisk Forslag. Der var baade sagt og skrevet det modsatte, men de, som havde udtalt dette, var vist næppe paa det rene med, hvad man forstod ved Demokrati, for naar Forholdet var det, at de højest lønnede begyndte med et Tillæg af 25 %, og det saa steg nedad, indtil de lavest lønnede fik 75 %, saa havde man dog Ret til at kalde det et demokratisk Forslag. Der var ogsaa sagt, at Udvalget ved at tilbyde de højere lønnede et større Tilskud, havde søgt at drive en Kile ind mellem disse og de kommunale Arbejdere. Men noget saadant havde ikke været tilsigtet; Udvalget havde netop i første Række været besjælet af Ønsket om at give et saadant Tilbud, at det vilde blive modtaget med Tilfredshed fra de lavest til de højest lønnede. Dette Ønske var dog ikke ganske gaaet i Opfyldelse, idet nogle mente, at Forslaget ikke var vidtgaaende nok, og i Førstningen stillede man ogsaa i Udsigt en eventuel Opsigelse af Pladserne, men det var glædeligt, at største Delen af Funktionærerne var saa fornuftige, at kunne indse, at Forslaget var saa vidtgaaende, som det kunde tænkes. Det var altsaa ikke et Forslag, der var flikket sammen ved Forhandlinger; men det var det Forslag, der fra

Begyndelsen stillede fra Lønudvalgets Side, kun med et Par ganske uvæsentlige Ændringer. Udvalget havde nemlig fra Begyndelsen været enigt om, at man skulde byde et fuldtud forsvarligt Forslag, men samtidig havde man jo ogsaa en Pligt overfor Skatteyderne, og det maatte i nogen Maade tages i Betragtning. Lønudvalget var ogsaa klar over, at det havde stor Betydning for en Kommune at have dygtige og interesserede kommunale Tjenestemænd, thi deraf ahang for en stor Del Kommunens Administration. En Kommune var en stor kompliceret Maskine at arbejde med, og der fandtes baade store og smaa Hjul i Maskineriet; men for at det hele skulde gaa godt, var det nødvendigt, at de smaa Hjul fungerede som de store: derfor havde man gerne saa vidt muligt villet gøre alle tilfreds, og det var ogsaa nogenlunde lykkedes. Naar de højere lønnede Embedsmænd denne Gang vilde faa et ret stort midlertidigt Løntillæg, var Grunden til Dels den, at de hidtil næsten intet havde faaet. I 1917 fik Funktionærer med en Løn af 3000 Kr. og derover intet Tillæg, og i 1918 fik de højest lønnede kun 150 Kr., hvilket var et rent Minimum, og de med Lønninger fra 3000 til 4000 Kr. fik kun 350 Kr. Med det foreliggende Forslag havde man maaske ikke givet fuld Ækvivalent for det høje Prisniveau, men Forslaget bød dog taalelige Vilkaar. Naar Taleren havde sagt, at det var bedre end Statens, laa det for en Del i, at Aarhus Kommunes Lønregulativ var fra 1916, medens Statens og de fleste Kommuners var af ældre Dato. Man havde ligesom Staten foreslaaet et procentvis⁵ Tillæg, idet man begyndte med 25 % for de højere Indtægter og var gaaet op til 40 % + Dyrtidstillæg for de

Funktionærer og Arbejdere, som ikke havde over 6000 Kr. i Indtægt. — Taleren gennemgik derpaa Forslaget med dets forskellige Satser. Den anden Side af Sagen var den store Udgift, som var forbundet dermed, nemlig ca. 1 Mill. Kr., og Skatteyderne blev maaske ikke saa glade ved denne Meddelelse; men der var ingen Vej udenom, naar man skulde give et forsvarligt Tillæg. Taleren var glad over, at alle i Udvalget havde været enige om Forslaget, men samtidig skulde det paa Udvalgets Vegne siges, at nu kunde der ikke blive Tale om nogen yderligere Forhøjelse for 1919, saa skulde der i hvert Fald ske noget ganske usædvanligt. Intet af de midlertidige Tillæg var pensionsgivende, og der betaltes heller ikke af dem til Pensionskassen. Taleren vilde til Slut paa Udvalgets Vegne anbefale Forslaget til Byraadet og haabede, at det vilde blive vedtaget enstemmig, og at alle, fra de højest til de lavest lønnede, maatte være tilfredse dermed.

Formanden gjorde opmærksom paa, at Forslaget var af betydelig økonomisk Rækkevidde, og for indeværende Regnskabsaar vilde det bevirke en Overskridelse paa ca. $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. Det var derfor nødvendigt, at Sagen maatte underkastes en 2. Behandling og henvises til Budgetudvalget, der saa maatte drøfte, hvor Overskridelsen skulde opføres. Hvad Konsekvenserne af Forslaget vilde blive for næste Regnskabsaar, vilde det være rigtigst at udsætte Omtalen af, til Budgettet skulde behandles.

Christensen kunde slutte sig til Formandens Udtalelser i Almindelighed; men der var adskilligt, som ikke var heldigt, i den Maade, Sagen var kommet frem paa, f. Eks. at Funktionærerne

til Dels havde holdt offentlige Møder, mens Forhandlingerne med Udvalget stod paa. Det var mærkeligt at se det Omslag, der i den sidste halve Snes Aar var sket, naar man betragtede en enkelt Side indenfor Pressen; fra denne Side havde man endog betegnet Forslaget som udemokratisk og i det hele kritiseret det stærkt, skønt de Herrer Møller og Mikael Johansen, der var Medlemmer af Udvalget, sikkert maatte regnes for gode Højremænd, der havde deres Partifællers Tilslutning. Man kunde altsaa vente, at denne Presse i en nær Fremtid vilde blive Organ for de mest yderliggaaende indenfor Arbejderpartiet. — Taleren vilde særlig nævne, at der fra en Del Funktionærer havde været Utilfredshed med, at Familier med Børn skulde have større Dyrtidstillæg. Det var en beklagelig Mangel paa Forstaaelse, som derved var vist, for Familier med mange Børn var dog langt vanskeligst stillede, og det samme Princip havde jo altid været gennemført baade af Stat og Kommune, naar det drejede sig om Dyrtidstillæg. Hvad de højere lønnede Embedsmænd angik, var det jo Dyrtid for dem ligesom for andre, og de havde hidtil næsten intet Tillæg faaet; men nu var Socialdemokraterne gaaet med til at give dem 25 % Tillæg, altsaa det samme, som Staten havde givet, og Lønningerne i Aarhus var ikke saadan, at man kunde betragte dem som særlig store i Forvejen. Forhøjelsen maatte i det hele kaldes fuldt retfærdig, idet de højest lønnede fik 25 %, og det saa steg nedefter; saaledes vilde f. Eks. en Arbejdsmand med en Indtægt af 1500 Kr., hvis han havde 5 Børn, faa et Tillæg paa 87 %. Forslaget indeholdt en saa god Betryggelse, som kunde tænkes under de nuværende Forhold, og Taleren vilde gerne anbefale Indstillingen.

Møller antog ogsaa, at Sagen skulde underkastes 2 Behandlinger; men Funktionærerne havde anmodet om, at i hvert Fald Dyrtidstillæget maatte blive udbetalt saa hurtigt som muligt, og det var der maaske intet til Hinder for, hvis Forslaget blev vedtaget ved 1. Behandling, idet det jo næppe ændredes ved 2. Behandling.

Formanden mente, at Forberedelserne ved Udbetalingen vilde tage saa lang Tid, at der næppe kunde finde nogen Udbetaling Sted før om 8—10 Dage, og til den Tid kunde jo 2. Behandling være tilendebragt. Men Budgetudvalget kunde jo nærmere tage Bestemmelse herom.

Forslaget vedtoges enstemmigt, hvorpaa det overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

4. (J. Nr. 588—1918). Andragende fra **Statsbibliotekets Funktionærer om Forhøjelse af det af Kommunen modtagne Honorar.**

Udvalget indstiller at bevilge et midlertidigt Tillæg af 50 Kr. pr. Aar til hver af de ved Bogudlaanet beskæftigede Personer.

Indstillingen vedtoges.

5. (J. Nr. 3¹⁷—1918). Efterbevilling af **Overskridelser i Skovvæsenets, Indkvarteringskommissionens, Overtilsynet med Snekastningens og Observatoriets Regnskab.**

N. Joh. Laursen haabede, at Overskudet ved Driften af Skovvæsenet var betydelig større end den anførte Overskridelse. Den større Hugst i Skovene skulde gerne give sig Udslag i en forøget Indtægt til Kommunens Kasse, saa det hele ikke gik til Driften.

Formanden svarede hertil, at dette Spørgsmaal vilde blive oplyst under Budgetbehandlingen.

Der var dog ingen Tvivl om, at Overskudet var vokset i Forhold til den større Drift.

Overgik til 2. Behandling.

6. (J. Nr. 11¹⁷—1918). **Købekontrakt** med Murer-
mester Chr. Laursen angaaende en Byggegrund
paa Hjørnet af Langelandsgade og Ærøgade.

Godkendtes.

Forslag

til

Udbetaling af midlertidigt Løntillæg og Dyrtids- hjælp til Aarhus Kommunes og Havns Funktionærer og Arbejdere i Aaret 1919.

Herved tillader man sig at stille Forslag om, at der efter nedenanførte Regler for Aaret 1919 udbetales Kommunens og Havnens Funktionærer og Arbejdere følgende midlertidige Løntillæg og Dyrtidshjælp:

I. Midlertidigt Løntillæg.

A. Embeds- og Bestillingsmænd.

Til samtlige Funktionærer og Arbejdere, som lønnes i Henhold til Lønregulativet, udbetales et midlertidigt Løntillæg, der beregnes efter de nedenanførte Procenter af den budgetmæssige Løn:

For Lønninger paa 1500 Kroner og derunder	40 %	Tillæg
» » mellem 1500 » » 3000 Kroner	35 %	»
» » » 3000 » » 4000 »	30 %	»
» » over 4000 »	25 %	»

For de Funktionærers Vedkommende, som har Tjenestebolig med Lys og Brændsel, udregnes Tillæget af den Løn, som fremkommer, efter at Vederlaget for Bolig m. m. er fradraget, hvilket Vederlag er uforandret, som bestemt i Lønregulativet.

For Funktionærer, som har fri Station, fradrages som hidtil 500 Kroner aarlig, forinden Løntillæget udregnes.

Løntillæget medregnes ikke ved eventuel Beregning af Pensionen, og der svares derfor heller ikke Bidrag til Pensionsfonden af samme. Timelønne for Funktionærer, som erholder Ekstrabetaling for Overarbejde og Arbejde paa Søn- og Helligdage, er uforandret som anført i Lønregulativet for saadanne Arbejdstimer.

B. Timelønnede Arbejdere.

1. Haandværkere.

Den i Overenskomsten af 24. Januar 1916 anførte Timeløn 68 Øre forhøjes midlertidigt med 35 % til 92 Øre, som ogsaa udbetales under Sygdom til de Haandværkere, som er berettiget til at oppebære Løn under Sygdom. Løntillæget (35 %) = 24 Øre pr. Time udbetales ogsaa for Overtimer i indtil 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør, men uden Procenttillæg. For Natarbejde og Arbejde paa Søn- og Helligdage er Timelønne som hidtil 68 Øre med et Tillæg af 100 % plus det indtil videre gældende Tillæg af 2 Kr. pr. Vagt for Afløsning i Retorhuset, altsaa uden det midlertidige Tillæg.

2. Arbejdsmænd.

- a. *Retorthusarbejdere m. fl.* Den i Overenskomsten af 15. Juni 1916 og under 10. Januar 1918 fastsatte Løn pr. Vagt Kr. 5,84 eller Kr. 34,04 ugentlig forhøjes med 35 % til henholdsvis Kr. 7,88 og Kr. 47,30. Søn- og Helligdagsarbejde betales som hidtil med 1 Krone 20 Øre i Timen eller Kr. 9,60 pr. Vagt, altsaa uden det midlertidige Tillæg.
- b. *Arbejdsmænd under Kommunens forskellige Administrationsgrene og Skovarbejdere, som er bosiddende indenfor Kommunen.* Den i Overenskomsten af 15. Juni 1916 fastsatte Timeløn, 60 Øre, forhøjes midlertidigt med 40 % til 84 Øre, som ogsaa betales under Sygdom og Ferie, jvf. Overenskomstens § 8. Løntillæget, 40 % = 24 Øre pr. Time, betales ogsaa for Overtimer indtil 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør, men uden Procenttillæg.

For Natarbejde og Arbejde paa Søn- og Helligdage er Timelønnen *som hidtil* 60 Øre med et Tillæg af 100 %, altsaa uden det midlertidige Tillæg.

De i Overenskomsten fastsatte Tillæg for Arbejde i Kulgaarden m. m. og for Udtrilning af Myremalm er uforandrede. Betaling for Afløsning af Belysningsvæsenets Portvagt Kr. 5,00 pr. Vagt forhøjes med 40 % til Kr. 7,00 pr. Vagt, paa Søn- og Helligdage betales samme Timeløn som for Pladsarbejdere.

Lygtetændernes Løn Kr. 25,50 og Kr. 30,00 pr. Uge forhøjes henholdsvis med 40 og 35 % til Kr. 35,70 og Kr. 40,50 pr. Uge.

C. Andre ansatte.

Endvidere foreslaas udbetalt midlertidigt Løntillæg til efternævnte Funktionærer, som lønnes udenfor Lønregulativet:

Skovrideren 25 % Tillæg af den pensionsgivende Løn 4245 Kroner. Skovfoged Knudsgaard 35 % af pensionsgivende Løn 1620 Kroner. Skovfoged Rasmussen, Ørne-reden, 35 % af 1620 Kroner. Skovfoged Andersen, Riis Skov, 40 % af 1500 Kr. Arrestforvareren 35 % af pensionsgivende Indtægt 2500 Kr. Kæmnerkontorets Bud 40 % af 1375 Kroner (ingen Dyrtidshjælp). Portneren paa Rytterkasernen 40 % af 90 Kroner (ingen Dyrtidshjælp). Billettøren 40 % af 1000 Kroner (ingen Dyrtidshjælp). Reservepolitibetjente, Honoraret 5 Kroner pr. Vagt indtil 6 Timer forhøjes med 40 %. Boligtilsynsførende Laura Schmidt 40 % af 1400 Kroner. Markbetjent Nielsen 40 % af 1100 Kroner. 3 kvindelige Opsyn i Nødtørftsanstalterne 40 % af 900 Kroner. 2 kvindelige Opsyn i Kommunens Badeanstalt 40 % af henholdsvis 1144 Kroner og 936 Kroner. 1 mandlig Medhjælp i Kommunens Badeanstalt 40 % af 1248 Kroner.

Der kan udbetales et midlertidigt Tillæg af 25 % af Lønnen til Kontorelever, som ikke har 4 Aars Uddannelse i Faget, enten i Kommunens eller i privat Tjeneste.

Der kan ikke udbetales midlertidigt Løntillæg til andre Funktionærer eller Arbejdere end nævnt i det foregaaende. Tvivlsspørgsmaal afgøres af Lønudvalget. Det midlertidige Løntillæg udbetales sammen med den faste Løn med $\frac{1}{12}$ ved Udgangen af hver Maaned.

II. Dyrtidshjælp.

Endvidere foreslaas udbetalt følgende Dyrtidstillæg for 1919:

A. Funktionærer og faste Arbejdere.

Til de under Afsnit I nævnte Funktionærer og Arbejdere, hvis Løn, uden det midlertidige Løntillæg, ikke overstiger 6000 Kr., *med Undtagelse af de Funktionærer, som har fri Station*, udbetales, naar intet andet er nævnt i det foregaaende, en Dyrtidshjælp, der fastsættes til:

Gifte med en Løn af 2000 Kroner og derunder: 400 Kroner plus 100 Kroner for hvert af de to første Børn under 15 Aar, og 50 Kroner for hvert af de følgende Børn, dog, at det samlede Beløb ikke maa overstige ialt 700 Kroner.

Gifte med en Løn af over 2000 Kroner: 300 Kroner plus 100 Kroner for hvert af de to første Børn under 15 Aar og 50 Kroner for hvert af de følgende Børn, dog, at det samlede Beløb ikke maa overstige 700 Kroner.

Ugifte 250 Kroner.

Fornævnte Dyrtidshjælp udbetales ogsaa til Reservepolitibetjente, som har 225 Vagtdage indenfor 1 Aar.

Dyrtidshjælpen plus den faste Løn, det midlertidige Løntillæg ikke medregnet, maa ikke overstige 6000 Kroner.

Til Gifte henregnes Enker, Enkemænd, fraskilte og fraseparerede med egen Husstand, naar de har Forsørgelsespligt for Børn under 15 Aar. »Faste Arbejdere« er Arbejdere, som i Tiden fra $\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{12}$ 1918 har haft 225 Arbejdsdage.

B. Løse Arbejdere.

1. Haandværkere.

Der udbetales en Dyrtidshjælp af 45 Øre pr. Time til den nugældende Timeløn 68 Øre. Dyrtidshjælpen udbetales ogsaa ved Overarbejde, men uden Procenttillæg.

2. Arbejdsmænd.

Der udbetales en Dyrtidshjælp af 40 Øre pr. Time, som ogsaa udbetales ved Overarbejde, men uden Procenttillæg. Dyrtidshjælpen skal være gældende indtil 1. April 1919.

C. Andre ansatte.

Til efternævnte, som ikke erholder midlertidigt Løntillæg, foreslaas udbetalt en Dyrtidshjælp for 1919 af 40 % af den Pengeløn, de paagældende oppebærer:

Hospitalerne: Reservelægerne, Kandidaterne, Inspekticen, Afdelingssygeplejersker, Sygeplejersker, Sygeplejeelever, Husbestyrerinden i Diætkøkkenet, Assistenten i samme, Køkkenassistenter, Vaskeriassistenten, Husassistenter (Køkken-, Gang-, Vaskeri- og Stuepiger), Portører og Karle, 2. Desinfektør ved Marselisborg Hospital.

Forsørgelsesvæsenet: Husassistenter, Budet og Portneren.

Optagelseshjemmet: Husbestyrerinden, Plejemødrene, Køkkenassistenten og Medhjælperne.

Forskønnelsesudvalget: Opsynsmænd og Gartnerelever, sidstnævnte dog kun et Tillæg af 25 %.

Begravelsesvæsenet: 1 Bud.

Kirkegaarden: Kirkegaardsassistenten, 2 Opsyn udenfor Lønregulativet.

D. Retsvidnerne

foreslaas udbetalt en Dyrtidshjælp af 300 Kroner for 1919.

E. Rengøringskonerne:

ved Skolerne, Thing- og Arresthuset, Belysningsvæsenet o. a. kommunale Institutioner udbetales Dyrtidshjælp i Overensstemmelse med Byraadets Bestemmelse i Mødet den 21. December 1918.

F. Pensionister.

For de Pensionister, *som bor indenfor Bygrænsen*, foreslaas udbetalt en Dyrtidshjælp, der for Aaret 1919 udgør 25 % af Pensionen, for saa vidt denne er 2000 Kroner eller derover, 30 %, for saa vidt den er mellem 1000 og 2000 Kroner, 35 %, for saa vidt der er mellem 700 og 1000 Kroner og 40 %, for saa vidt den er under 700 Kroner, dog saaledes, at Dyrtidshjælpen udgør mindst 240 Kroner.

G. Understøttede.

Funktionærer eller Arbejdere, som er afskediget uden Pension, eller Enker eller Børn efter saadanne, som er opført i Budgettet med en aarlig Understøttelse, foreslaas udbetalt en Dyrtidshjælp af $66\frac{2}{3}$ % af den aarlige Understøttelse, dog saaledes, at Dyrtidshjælpen udgør mindst 100 Kroner.

H. Almindelige Bestemmelser.

Dyrtidshjælpen udbetales med en Fjerdedel af de fastsatte Aarsbeløb, for Januar snarest muligt efter Dyrtidshjælpens Vedtagelse af Byraadet, og i Fremtiden den første Hverdag i April, Juli og Oktober Mdr. 1919. For Tyende dog med $\frac{1}{12}$ ved Udgangen af hver Maaned.

Personer, der er beskæftiget i forskellige Stillinger indenfor Kommunen, kan kun oppebære en Dyrtidshjælp. Naar samlevende Ægtefæller begge er berettiget til Dyrtidshjælp, udbetales der hver af dem Halvdelen af den største Dyrtidshjælp, som en af dem kan opnaa.

Det foreslaaede midlertidige Løntillæg og Dyrtidshjælp til Arrestforvareren og Personalet paa Thing- og Arresthuset er under Forbehold af Amtets Approbation.

Personer, som oppebærer baade Pension og Understøttelse, kan kun faa Dyrtidshjælp (%-Tillæg) af Pensionen.

Personer, som oppebærer Dyrtidshjælp af Staten, kan ikke udbetales Dyrtidshjælp af Kommunen.

Udgiften anslaaes til:

Det midlertidige Løntillæg til Kr. 475,000.00 og Dyrtidshjælpen til Kr. 500,000.00, Havnen ikke medregnet.

Aarhus Byraads Lønudvalg, den 4. Januar 1919.

P. U. V.

J. Chr. Møller.